
NOVE PRIDOBITVE *NEW ACQUISITIONS*

348

SKRINJICA

V Slovenskem etnografskem muzeju smo v letu 2000 pripravili razstavo o ljubezenskih darilih v slovenski tradicijski kulturi. Razstavno pripoved smo zasnovali na skupinah predmetov iz 19. in začetka 20. stoletja, ki so imeli funkcijo ljubezenskih daril ali jim na osnovi njihove okrašenosti, simbolike in navedb v literaturi to funkcijo pripisujemo. Večinoma so to predmeti, ki so si jih podarjali fantje in dekleta v pretežno kmečkem okolju potem, ko so se spoznali zlasti ob različnih skupinskih gospodarskih opravilih. Darila so

1. Skrinjica, inv. št. 16131 (Oddelek za dokumentacijo Slovenskega etnografskega muzeja, foto: Barbara Mučič)

2. Notranja stran pokrova skrinjice inv. št. 16131

(Oddelek za dokumentacijo Slovenskega etnografskega muzeja, foto: Barbara Mučič)

izdelali sami ali so njihovo izdelavo naročili pri vaškem mojstru ali pa so jih kupili na sejmu. Skrinjice, ki so jih dekleta uporabljala za shranjevanje nakita, šivalnega pribora, pisem in drugih drobnjarij, so ena od na razstavi predstavljenih skupin z izjemno poudarjeno dekorativno funkcijo. Med njimi ima posebno mesto z oljnimi barvami poslikana skrinjica (inv. št. 16131, v–12 cm, d–23,5 cm in š–13,5 cm) s podobo sv. Helene v medaljonu na sredini sprednje stranice in z letnico 1848, ki je izpisana tako, da sta številki 1 in 8 levo od medaljona, 4 in 8 pa desno od medaljona. Na notranji strani pokrova so naslikana štiri srca, v zgornjem levem robu je napis s črnilom: “12. X. 1916 vse res / 12. X. vse narobe”. In očitno je, da se je lastnici skrinjice pripetilo nekaj, kar je morala z datumom zabeležiti na tistem delu, ki je pogledu od zunaj skrit (sliki 1 in 2).

Na dražbi, ki je 2. 12. 2001 v organizaciji starinarne Carniola Antiqua potekala v kavarni Grand hotela Union, je muzej kupil skrinjico, ki je zelo sorodna tisti, ki jo že hrani Slovenski etnografski muzej (slika 3). Je lesena, poslikana z oljnimi barvami, v medaljonu na sprednji stranici je motiv monograma IHS, letnica 1848 je izpisana na enak način kot pri skrinjici z inv. št. 16131. Njene mere so nekoliko večje: v–14,5 cm, d–28,5 cm in š–14 cm. Na notranji strani pokrova je motiv stiliziranega dvojnega srca. Na desni polovici levega srca je s svinčnikom napisano ime Tone. Slog in motivika poslikave odražata isto roko in domnevamo lahko, da je morda v sredini 19.

3. Skrinjica, inv. št. 19273 (Oddelek za dokumentacijo Slovenskega etnografskega muzeja, foto: Nada Žgank)

stoletja na Gorenjskem deloval mojster, ki se je v večji meri ukvarjal (tudi) z izdelovanjem in s poslikavo skrinjic.

LITERATURA

MAKAROVIČ, Gorazd: Slovenska ljudska umetnost : zgodovina likovne umetnosti na kmetijah, DZS 1981, str. 178–180.

ROGELJ ŠKAFAR, Bojana: Ljubezen je v zraku : ljubezenska darila v slovenski tradicijski kulturi, Slovenski etnografski muzej, 2000, str. 48.

Dražba starin in umetnin (katalog dražbe). Kavarna Grand hotela Union, nedelja, 2. decembra 2001 ob 17. uri. Carniola Antiqua, 2001, kataloška številka 89.

Bojana Rogelj Škafar